

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad ca: llicarum partium proposita promovenda, id euidem probamus libenter (Az általalok katolikuskok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márczius 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felölös szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytözsdékben.

Püspökszentelés.

Az örök város falai között, Szent Péter sirja közelében az Egyház ezüsfürtű fejedelme mélységes imába mélyedt ma. Istennel társalkodott. A Felséggel, ki hatalmának részesévé avatta, ki földi országának kormányzóit székébe ültette, ki nyájának legeltető pásztorává nevezte őt. Imádkozik. Egy ország sorsának jövődjé utjaira esdi le a Mindenható áldását, hogy méltó, nagy vezérek, szelid és böles pászrok álljanak az élet pásztiját legelő nyájak őrzetére.

Ájtatos imájához hozzáfűzi könyörgését az a szelidlelkű csupa szív ember, az a jóságos atya, kit egyházmegyénk négy eszandón keresztül főpásztorának tisztelt s egy harmadik, a kinek műveiben a Szentlélek működése vált áldássá. De imájukhoz hozzacsatlakozunk mi is valamennyien, a kinek lelkét az Egyház szeretete hevíti s esdő ajakkal kérjük: *Uram, minden hívőnek pásztorá és ura, engedd, hogy te szolgálj, Ottokar, kit a székesfehérvári egyházmegye pásztorának akartál, ugy világosodjék előltünk szívével és példájával, hogy a rád bízott nyájjal együtt az örök életet elnyerhesse.*

Százezrek imája száll a magasba feléd hatalmas Istenünk, hogy hallgasd hő óhaját és váltsd valóra azokat a könyörgéseket, melyeket ma hozzád bocsátunk. Árva hazánknak, résztől, vihartól ostromolt szegény Egyháznknak a Te böleséged szerint működő nagy férfiakra van szükségük, a kikben a te Szentlelked működik. Sötét a jövődjé, nehéz felhők tornyosulnak felette, melyek cikázó villámokat rejtenek méhükben — érezzük, hogy a mi erőnk gyenge, hogy vezetőre, erős, nagy apostoli lélekre van szükségünk, a kiben az Isten lelke működik, a ki tekinteténél, böleségénél fényével bevilágít a tövises ut biztos ösvényeire. S egész Magyarországnak szüksége van azokra a fehérek lelkere, a kikre ma könyörgik le szent áldásodat a te hű szolgálid, helyettesed, a római pápa s apostolid utódai.

Hatalmas Isten váltsd valóra reményeinket, hallgasd meg gyermekeid aláztat esdeklését.

Néhány kérdés szocialdemokrata munkátestvéreimhez.

Végig hallgattam vasarnap Klárik elvtárs beszédét. Mondhatom, hogy jó szótehetségű, nyugodt, értelmes előadású szónok. A mit mondott csekély kivétellel aláírom. Panaszkodott a nagyművű kivándorlásról, felhozta az óriási hadügyi terheket, követelte, hogy kevesebb legyen a nagytüzetű katonatisztek száma s legyen elég egy évi katonáskodás is. Követelte a csatornázást és a népoktatás ingyenessé tételét, sokalta a király fizetését s azt mondta, hogy jobb a köztársaság, mert 9 millió helyett 1 millióval is beérné az elnök, akit akkor csapnánk el, m kor nekünk tesszik, míg a királyt nem lehet elcsapni. Támadta a koalíciót s védte a szocialdemokrata pártvezetőség eddigi eljárását. Minden baj okául az általános választói jog hiányát mondta s ugyanezen jogot állította oda minden baj gyögyeszerül. Mondom, olyan dolgokat hangoztatott, melyek csekély kivétellel a keresztény szocialisták programjában is befoglalhatnának s így elvtársaimmal együtt e kivételek leszámításával (pld. mi nem akarjuk a királyt elcsapni), minden szavát aláírom a szónok beszédének.

Azonban több dologgal nem vagyok egészen tisztában.

Előszó: Miért kelt ki Klárik elvtárs csupán a főpapok és mágnások gazdagsága ellen s miért hallgatott a milliomos zsidók lelketlen nyereszkedéssel összeharácsolt millióiról? Miért nem mondta hogy pld. a bécsi Róthschildnak több vagyona

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRSAJA.

A maglári hős.

Irla: Dr. BARDOS JÓZSEF ciszt. r. tanár.
(Folytatás.)

A kettős sorlüz számos huszárt terített le. A többi között magam is lerogytam, mert Majom nevű lovam is alkalozata lett a francia golyóknak. Ezredünk egyszerien tovább vágatott. En lovammal a csatornába estem néhány huszárral együtt, kik részint életüket, részint lovukat vesztették el. Majdnem beletűltem a csatornába s talán ott is veszem az iszapos mocsárban, mint II. Lajos a Csele-patakban; de egy huszár felartotta a fejemet, míg ki tudtam evickélni lovamtól. A franciák tüto lépésben jöttek utánunk s minket ott értek a mocsárban. Ekkor egy közelben fekvő vén huszár, hogy a franciák a nyakunkra értek, e szavakat intezte hozzám:

— Vitéz hadnagy ur, tessük magunkat holtaknak, mert itt kúrc világ van.

Erre én is hasrafektüdtem a mocsárban, s lovamtól bevérzeve jónak láttam a tapasztalt huszár tanácsát követni. Anint a francia vadászok közülök értek, egyikük szaronyával a csatorna partjához szegezett egy meghalt huszárt, egy másik pedig engem birizgált. E pillanatban azonban egy francia tiszt hangos „Avante! Avante!”, commandóját hallotta „aki kardlapát verve hátba katonáit, előre sürgette őket, így nem volt ik. je a francia vadásznak, hogy engem keresztül szúrhasson, de távozásakor ugy megrugott, hogy szinte előre eszútam a mocsárban.

Mikor a franciák rajtunk átvonultak, ötöd-

magammal — kik lovunkat vesztettük el — összeszedelőzködöttünk s kritikus helyzetünket ottlagyva a csatorna partján eltérülő magas rozvetebe bujtunk; onnet alkonyat táján a fedett kultúra segítségével csalitos bokrok között elmenekültünk. A hold kétes fényénél majdnem teljes bizonytalanságban haladtunk, s nehéz volt magunkat kismernünk.

A községükbe egyáltalán nem volt tanácsos betévedni, mert jogosan tartottunk attól, hogy ott agyonvernek bennünket.

Menekülésünk közben eredeti ötlete támadt egyik vén huszárnak, aki így szolt hozzám:

— Hej, vitéz hadnagy uram, most érzem csak igazán, hogy suviksz!) a huszár ló nélkül. Jó volna most egy mül (öszvér) is, csak volna.

Nemsokára egy francia előörsre bukkantunk. Azok is — ugy látszott — sejtették, hogy valaki közelükbe tévedt, mert a tabori őrszem ránk tüzelt, de golyója nem talált. A földött terepnek előnyös kihasználásával vegre is szerencsésen keresztül vergődöttünk a francia előörsökön.

Igy értünk saját előörseink elé, de ott is ki voltunk még téve az agyonlövetségnek, mint-hogy nem ismertük a tabori jelszót, s csak nagynehezen derítettük fel kilétünket. Előörseink a *Verbandplatz*-ra kísérték, ahol a lovasoham közben kapott lánzsasebemet beragasztották, s mint könnyű sebesültet ezredemhez szállítottak.

Ezredesem. Szolig gróf — amint értesült, hogy a montebellói sebesültek közelednek feléje, kiket az ottan szokásos járóműveken, egyszerű kékerekű kordén, irányítottak Pávia felé — elibben jött egészen a Pón vert pionér-hídig, tudni akarva, kit talál közülünk ezredéből? Amint megpillantott bennünket, láthatóan megörült, minthogy

már holtaknak hitt bennünket, s a montebellói csata veszteségeiről szoló kimutatásban már mint „vermiszt“ (elveszett) voltunk jlelve.

Mint könnyű sebesült Piacensa szép városába kerültem, hol tíz napot töltöttem. Engem egy grófi család pompás kastélyába szállásoltak el. Minden kényelemem megvolt, s a grófi család részéről mindenféle szivességgel el voltam látva. A család egyik tagja ugyanis Garibaldi alatt szolgált, s ott a magyarok iránt élénk rokonszenv uralkodott, s így bennem — ámbár ellenfél harcosa voltam — nem a „*cane de l'udesco*“-t, a kutya osztrákok, hanem a „*fratello Ungaresi*“-t a magyar testvért látták és fogadták. (Hogy mennyire jól érezte magát az ifju hadnagy a grófi családnál, nekem elmesélte, de akkor megtöltötte, hogy beleszögem előadásába, nehogy azt gondolják mások, mintha ő az asszonyi szoknyát többre becsülte volna a háboruk zivatarjainál.)

Felépülve nagyon is gyenge, de kedves emlékekkel terhelt betegségből, ismét berukoltam századomhoz, hol kapitányom és tisztársaim szerencsés visszakerülésemért nagy örömmel fogadtak. Csapatomok ismét átvettem, Verebélyi szakaszvezetővel találkozáván, tréfásan szemére lobbantottam, hogy rosszul viselték gondomat, mert alig, hogy őt napig voltam az ezrednél, már is katasztrófa ért az első alkalommal és elveszítették. Az öreg nagyon röstelkedett s csak az volt válasza:

— Eleget szégyeljük, vitéz hadnagy ur, hogy ez megtörtént, de sokszor oly kritikus helyzetbe jut a huszár is, hogy a legjobb akarat mellett sem segíthet egyik a másikon. Majd jövőre másképp lesz. Katonadolog az egész!

(Folyt. köv.)

* Enyhe szó az eredeti gondolat kifejezésére.

Mai lapunk 4 oldal.

lett jutalmát: a nemzet átka boszuért kiált föl az egék Urához; irgalomért, jobblétért, áldásért könyörög a jobbák keserve szegény, nyomorult hazánkra.

Színház.

Kedd, dec. 19.

A bőregér. Strausz elévülhetetlen operettje adott elő f. hó 19-én. A darab csak úgy hemzseg a fülbemászó keringők és énekszámoktól s bizon ezen gyöngyszemek méltóbb előadást érdemeltek volna, mint a milyenben részünk volt. A színpad ugyan Margó Zelmát jelezte Adele, Rozalinda szobaleánya szerepében, de azt Hajós Elza játszotta, akitől nem is vetjük ezt zokon, mert hisz e szerepet többször játszva elég otthonosan érezte magát benne. Székely Annát ismételtén ki kell emelnünk gyönyörű hangjáért, de ugyanazt nem írhatjuk a játékáról. Hiányzott belőle a vér, az aranyos életkedv. Somogyi Károly (Frosch fogházor) ha tulzáit megnyitná, élvezhetőbb alakítást nyújt. Németh János (Alfréd ének-mester) tömör tenorja mellé simuló ügyes játékával csaknem egyedül volt, aki az előadást a háskótól megmentette. Deák Gyula (Eisenstein) nem tehet róla, hogy nem született operetténekesnek, s olyan gunnyába szorítják, ami sehogyszem illik a természethez.

Szerda, dec. 20.

Fedák Sári első fellepte.

János vilé. Nem ütközünk az igazságba, mikor azt mondjuk, hogy publikumunkat valószínűleg Fedák lát fogta el a nagy művésznek érkezésének hallatára. A kiről annyit zengett immár a nóta és furulya, a kinek híret szerkehordozta a szellő délibábos rónán s bérceink sziklafalai között -- ime leszáll hozzánk, az öreg kopott Fehérvárra s megvillogtatja előttünk kedves, felderítő művészetét. Körülbelül ilyenformán zakatolt a szív a naiv keblekben s talán az öregek is teszem: Tóth Artur bátyánk is -- kizökkennek a mindennapi kerékvágásból s még áldozatol rá: képesek voltak a kényelem rovására. Sőt -- amint a orosz nyelvek beszélnek -- a főprimadonnát a nagy ünnep kedvéért az epe is előntötte. (Éz is hozzátartozik az ünnep egészéhez.) Demique a színházi pénztár valóságos ostromállásban volt az volt a legboldogabb, a ki diadalmi jelvény gyanánt egy leskalpozott színházi jegyet vitt magával s a siócs-indiárok csatakiáltása között akaszthatta fel vigyanyjába. Mikor az előadás megkezdődött, zsufolva volt a nézőtér egészen, a páholyból sűrű egymás mellettiségben kanikáltak kifelé a bolyhos fejek, hiszen a nagy sláger, a híres nevezetes János vitéz csak nem maradhat megnezetlenül.

Az első meglepetést a zenekar szolgáltatta, mely ma megerősödvé, sőt hárfapengés közt fogadta a nagy nap eseményét. Mondják, hogy a művész maga is elragadtatással nyilatkozott a kiténő kíséretéről, a melyhez hasonlót a vidéki városok csak alig produkálhatnak.

Káldor Dezső a Bagó szerepében nem kellett valami kellemes meglepetést. Mint mindenben, itt is tulzolt, ami -- már megmondottuk neki -- épen nem válik előnyére. Kövi Juliska az Iluska szerepében enyhítette némileg a rossz hatást. De hát nem ők voltak a érdekesek, hanem az a füttyszó, a mely Kükörice Jancsi jövetelét jelezte. Nem éretlen, hanem juhászó, helyre füttyszó, a mire mindenkinek a szája mosolyra húzódott. Mikor ostrompatogatások közt megjelent, riadó taps üdvözölte. Alig győzte megköszönni. Az első benyomás, melyet kellett, kellemes meglepetés volt. Nem volt agyoncomaszva mint a kakadu. Egyszerű, piszkosszínű volt a setyem borjuszájú ing, egyszerű a szüre, egyszerű a pörge kalapja s mosolygó az arca, mint egy ignyi, csinatan juhászbojjáré. Mikor eladolta: Én

vagyok a bojtárgyerek s utána egy hatalmas durrantott az ostorával, a közönség nem győzött a jókedvével s a ki ismeri a juh-szlegényt, tudja, hogy ilyen szokott lenni a valójában. Arról is meggyőződött mindenki, hogy eddigi alakításai csak másolták az ő játékát, de kimondhatatlan szerencsétlenségükre és szerencsétlenségükre mindig csak azt találták meg, a mi nekik rosszul áll. A fenségest a komikustól egy hajszál választja el. A természetes meg a mesterkelt öök egymást. Ne Fedáktól, hanem a pásztorlegénytől tanulták volna meg, hogy milyen a pásztorgyerek, akkor bizonyára új és természetes motívumok emelkedtek volna ki a játékból. Fedák pl. egy kissé palócosan ejti a szót. Kimondhatatlanul jól áll neki. Az utánzó ezt eredetinek találták, de náluk a Kükörice Jancsi Kükörice Jancsi lett. Hiába! az Alföld és a Dob utca különböző tanítómesterek. Fedáknál kimondhatatlanul bájos a Jancsi és Iluska enyelgése s nincs senki, a ki megbotránkozna rajta, a mieink másolták, illetőleg tulozták úgy hogy tavalyi kritikánkban kénytelenek voltunk ezt írni: csodáljuk hogy nőieségük nem tiltakozik az idyllikus jelenetek ilyenén torzításánál. Remek volt a francia királyleány szerelmének visszaautasítása, csodálatosan bájos a bucsu a füttyel, ezen a mieinknél nevetés hangzott fel. A magyar föld, a levegő, a virág szeretete, mind-mind igézően bájos volt. Pedig Fedák nem valami világszépesség. A hangja sem emelkedik túl a középmentéken. De játéka csodálatos természetességével, egyszerűségével és utólrhetetlen kedvességével teljesen lebilincsel. Hozzájárult még a buszár kosztüm mely pompásan juttatta érvényre szép természetét. A közönség köréből egy hatalmas esokor volt az elismeres jele, meg a negyeres ötszörös tapsvihár mely maga elő idezte a meggyőzést.

A többiek olyanok voltak, mint rendszeren. Székely Annának tetszett az éneke Káldor Dezső éneke elég jó lett volna, színgy Halasz Edde is. Somogyi jól alakított s Timárral, sőt a gonosz mostohával (Markovics) is ki lehetett volna békülni, hiszen a figyelem nem rájuk, hanem Fedák Sárira koncentráldott.

Nagy karácsonyi kiállítás!

Schmelzer Jákó

Székesfehérvár, nádor-u. 6.

ezelőtt:

Szekerák és Hornyánszky
alapítottak 1803.

Legrégibb és előnyösen ismert
norinbergi-, diszmű-, fegyver- és
játékárú-tárlatát

a n. é. helybeli és vidéki közönség
kegyes pártfogásába ajánlja, hol
óriási választékban meglepetésszer-
tű műipartárgyak, jutányos szabott
árakon kaphatók.

Akácfa eladás!

Seregélyes mellett (a buchini erdőn) ipari célokra szolgáló akácfa, naponta -- vásár- és ünnepnapok kivételével -- ott az erdőn, esetleg a seregélyesi vasútállomásra szállítva, eladó.

Alkalmas bognárfának, pajta- és góréoszlopoknak, kerítés és lugosducoknak, szőlőkarónak stb.

Felhívás az igen tisztelt közönséghez!

A leghasznosabb karácsonyi ajándék minden háztartás számára, egyike a legkedveltebb ajándékoknak az

eredeti SINGER varrógép.

Szívesen látott vendég szegénynél és gazdagnál, a varrodában és a szalonban! Örömmel lesz fogadva a háztasszonytól, akiknek egy öreg, elhasznált gép mindig jobb bosszúság volt, a menyasszonytól, mint vagyva várt felszerelés jövő otthonában, a serdülő leány által, kinek a női háztasszorgalom fötteret lesz hivatala megnyitni. De sehol sem válik be inkább a mondás: „A legjobban a legelősebb.” Első sorban tehát a gyáros hírneve, az áru minősége iránt kérdezősködjünk. Ne csábítsassuk el magunkat egy néha potomáron feljajanjott varrógép magas árására. Tuldságos takarekosságot a vételnél gyakran évekkel át kell megbánni.

Varrógépvétel bizalmi dolog.

Varrógép rakartunkban a legnagyobb választékban kapható és megrendelhető
Fő-utca és Bognár-utca sarok, a színházzal rézsut szemben.

Singer Co. varrógép részvénytársaság.

Kerjük a nagyérdemű közönség bizalmát.

Sirolin

emeli az étvágyat és a testület, megelőzheti a köhögést, váladozókat, éjjeli izzadást.

Tudobetegségek, hurutok, számar-
göngös, skrofulózis, influenza
ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mintfog értéketlen utánzatokat is kímálnak, kérjen mindenkori
„Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc).

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárakban. — Ára üveg k. 4.— k. r. 11.—